
Naturskyddsföreningen i Kristianstad

Årsberättelse 2001

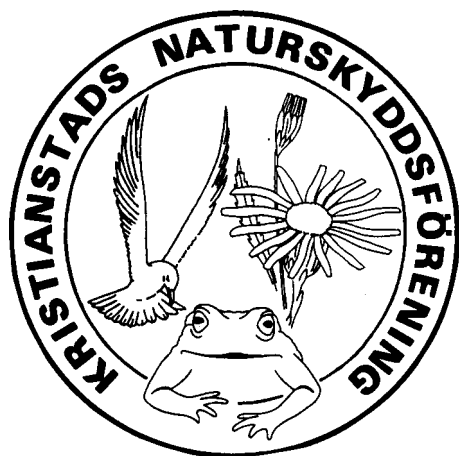

Utsikt från fågeltornet i Äspet efter restaureringen

Foto: Christer Neideman

Omslag: Spelande strandpadda
Foto: Johan Röjestål

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I KRISTIANSTAD

ÅRSBERÄTTELSE 2001

Naturskyddsföreningen i Kristianstads styrelse redogör härmed för föreningens 80:e verksamhetsår:

Styrelsen har bestått av följande personer:

Valda för åren 2001

Ordförande Christer Neideman

Kassör Anders Johansson

Valda för åren 2000 - 2001

Karin Bergendal
Johanna Grönroos
Christer Persson
Evert Valfridsson

Valda för åren 2001 - 2002

Anders Hallengren
Johan Röjestål
David Ståhlberg
Birgitta Vallgren
Carina Wettemark

Vald för 2001

Jenni Johansson

Funktioner inom styrelsen

Vice ordförande Anders Hallengren
Sekreterare Christer Persson
Postmottagare Christer Persson
Medlemsregister Birgitta Vallgren
Studieorganisatör Karin Bergendal

Programkommitté

Karin Bergendal
Jenni Johansson
Christer Neideman
Christer Persson
Johan Röjestål

Revisorer

Torgny Roosvall
Kristina Öhman

Revisorssuppleanter

Sven Birkedal
Gert Tollgren

Valberedning

Ulf Jungbeck, Kenth O Ljungberg (sammanställande) och Sam Skällberg

KONTAKTPERSONER INOM KRETSEN

Energi:	Christer Neideman	Kulturlandskapet:	Anders Hallengren och Bertil Helgesson
Jordbruk	David Ståhlberg, Johan Röjestål och Carina Wettemark	Skog:	Evert Valfridsson
		Studieförbundet:	Karin Bergendal
		Trafik:	Anders Johansson och Evert Valfridsson

KONTAKTPERSONER INOM NATURSKYDDSFÖRENINGEN I SKÅNES NÄTVERK

Agenda 21:	Karin Bergendal	IT:	Johan Röjestål och Christer Persson
Energi:	Christer Neideman	Vägar och trafik:	Bertil Helgesson Anders Johansson och Evert Valfridsson
Handla Miljövänligt:	Karin Bergendal (mat och förpackningar)		

EXPERTRÅD

Hans Berggren	- havsfrågor	John-Erik Nilsson	- skog, naturvård
Magnus Björkhem	- miljö kemi	Nordöstra Skånes Fågelklubb	- fåglar
Gustav Helldén	- limnologi	Kjell-Arne Olsson	- botanik
Svenne Hermodsson	- kemi- och jordbruksfrågor	Gunnar Isacson	- insekter, skog
Uno Holmberg	- svampar		
KFV			
(Katastrofhjälp-Fåglar-Vilt)	- skadade djur		

ORTSOMBUD

Arkelstorp:	Karin Bergendal	Fjälkinge:	Kurt Andersson
Bromölla:	Hans Berggren	Tollarp:	Evert Valfridsson
Degeberga:	Christer Persson	Åhus:	Anders Sigfridsson

MEDLEMSSTATISTIK

Medlemsstatistik 1996 - 2001:

1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 576	1 502	1 445	1 505	1 186	1 355

Siffrorna avser alla medlemmar inklusive familjemedlemmar.
Christer Neideman

EKONOMI

För verksamhetsåret 2001 pekar resultatet på ett underskott om ca 3500:-. Trycksaker och Porto ligger någorlunda oförändrade om ca 9000:- resp. 10300:-. Största förändringen står att finna på Aktiviteter med kostnader om ca 15000:-. På inkomstsidan har Återbäring minskat med ca 3000:- och förklarar en del underskottet med föregående år. Anslaget från Kristianstad Kommun var 3000:-.

Anders Johansson

BARNVERKSAMHET - NATURSNOKARNA

Natursnokarna är nu inne på sitt sjätte år, ett år med många spännande naturupplevelser. Vi är fortfarande ca 10 familjer fastän sammansättningen av familjer förändras, några lämnar och andra kommer till. Syftet har hela tiden varit detsamma - att vara ute tillsammans med barnen och uppleva spännande saker eller göra roliga aktiviteter tillsammans i naturen. Varje familj har ofta sina favoritställen och varje år får vi vara med om nya platser. Våren började med pulkaåkning vid Lerjevallen och matlagning över öppen eld. Det blev en ljuvlig grönsakssoppa med nybakt bröd och krabbelurer till efterrätt. Fantastisk dag trots snöblandat regn och rälligt skåniskt vinterväder. Några andra av årets begivenheter har varit ett besök djupt inne i Balsbergsgrottan där vi hittade en gömd skatt. Vi har bestigit Hälleberga backe, vid Sinclairsholm och grillat korv på toppen uppe vid en fornborg. I fläderblomningens tid var vi på besök i skogarna runt Flädergården med flädervåfflor som magnifik avslutning. I gruppen finns flera duktiga musiker och vid ett tillfälle tillverkade vi olika sorters musikinstrument med saker hämtade från naturen. Det blev hög stämning och mycket ljud ute på Ekenabben. I den fantastiska bokskogen vid Maltesholm hade vi insektsjakt och vi byggde naturvävar med olika föremål som barnen samlat in och som kunde vävas ihop till en vacker vävnad. Vid detta tillfälle hade vi också annonserat i kretsprogrammet att fler familjer var välkomna att delta i vår Natursnokargrupp. Ett par nya trevliga familjer dök upp och är nu med i snokargänget.

Är du intresserad av att vara med i Natursnokarna eller vill veta mer om verksamheten kan du gärna höra av dig till Karin och Ola Magntorn på 044-23 56 77.

Ola och Karin Magntorn

FLORAVÅRDSGRUPPEN

Kontaktpersoner: Kenth O Ljungberg och Torgny Roosvall

Floravårdsgruppen har under vintern, våren och hösten haft inomhusmöten varannan tisdagskväll. Under sommaren har vi haft egna inventeringar och sex floravandringar för allmänheten. Floravårdsgruppen har även deltagit i projektet ”**Hotade växter i Skåne**” som drivs av Lunds Botaniska förening. Vi har också deltagit i Naturvårdsverkets projekt ”**Åtgärdsprogram för bevarande av FÄLTNOCKA**”, som vi tidigare följt upp som hotad art under ett antal år.

Årets floravandringar för allmänheten har varit mycket uppskattade med ca 25-40 deltagare vid varje vandring.

Floravandring – Södra och Norra Lingenäset – Torsdagen den 3 maj 2001.

Vårens första vandring gick till det fina skogsområdet på Näsby fält. Av de 60 arter som Karin Strand antecknade kan nämnas **lundvårlök, smånunneört, lungört, storrams, ramslök, vitsippa, gulsippa, blåsippa, desmeknopp, vätteros, gullviva**.

Floravandring – Kumlan– Måndagen den 28 maj 2001.

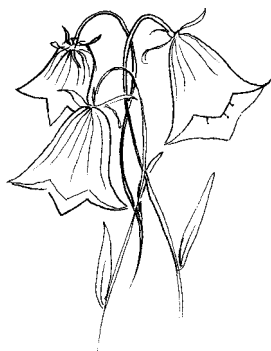
Denna gång vandrade vi i ett av de mindre besökta naturreservaten i östra Skåne. Vi vandrade söderut ner för sluttningen och på vägen hittade vi **grusbräcka, grådådra, hedblomster, sandkrassing, sandtimotej** och sandstärpsgräset **tofsäxing**. Efter fikapausen gick vi åt sydost ner mot kärret där vi bl a såg **smörboll, blåtåtel, ormbär, sankt pers nycklar och majnycklar**. På vägen tillbaka till fann vi bl a **ärttörne, vårspärgel och bergslok**. Karin antecknade totalt 118 arter.

Floravandring – Lyngsjön – Måndagen den 18 juni 2001.

Vi gick ner från parkeringen vid kyrkan. Innan vi kom ner till sjön stannade vi och studerade ruderal- och ogräsfloran och såg bl a **riddarsporre, sminkrot, grådådra, sanddådra och sandglim**. Nere vid strandkärret såg vi bl a **johannesnycklar, majnycklar, kärrknipprot, vildlin, majviva, tätört och kärrspira**. Totalt antecknade Karin Strand 81 arter.

Floravandring – norr Everöd vid f d järnvägen – Onsdagen den 4 juli 2001.

Vi parkerade våra fordon vid pumpstationen. Först besåg vi järnvägsområdet norr om väggorsningen med bl a **tofsäxing, sandsvingel, sandstarr, sandnejlika, toppjungfrulin, solvända, harmynta, axveronika, fältsippa, pukvete, liten sandlilja, grådådra, raklosta, taklosta, hedblomster och luktvädd**. Sedan gick vi utefter järnvägen mot Everöd ner till **sandvedel**-lokalen där vi även såg luktvicker. På vägen tillbaka gick vi genom den gamla tallskogen, som en gång planterades som skydd mot sandflykten och som innehåller en mycket intressant flora. Vi såg bl a **björkpyrola, vitpyrola, skogs nattviol, skogsknipprot, stenbär och daggrös**. Karin antecknade totalt 108 arter.

Floravandring – Skräbeåns mynning – Torsdagen den 26 juli 2001.

Vi vandrade längs Skräbeån från Nymölla till åns mynning. Vid möllan sökte vi förgäves efter den ovanliga långnaten. I strandskogen längs ån kunde vi njuta av många lund- och högrötsväxter som **hampflockel, snårvinda, lundelm och kåltistel**. De största botaniska värdena vid Skräbeån finns på de dyga bankarna vid mynningen. Här kunde vi vadande studera **slamkrypa** och flera andra växter som är knutna till denna i Skåne ovanliga biotop. En vacker kväll avslutades på den rastplats som anordnats vid mynningen.

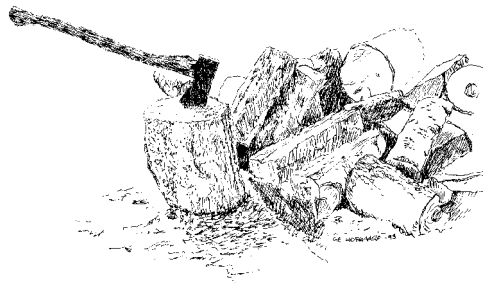
Floravandring – Kjugekull – Tisdagen den 14 augusti 2001.

Årets sista floravandring gick till en av kommunens finaste vårlokaler, för att visa på att den är värd flera besök under sommaren. Bland Karins totalt antecknade 135 arter hittar vi **sandnejlika, vildlin, gullviva, harmynta, bergmynta, strandråg, fältvädd, spåtistel, ögontröst, nässelsnärja** och sist men inte sämst **ljungsnärja**.

Vi såg i år, enligt de exkursionsrapporter Karin så förnämligt gjort, totalt 330 olika arter på de fem vandringar hon protokollförde. Förra året antecknade hon totalt 311 olika arter på de fem vandringar, som hon var med på förra året. På de protokoll jag har fått från Karin från de sex senaste åren, totalt har jag protokoll från 20 vandringar, har hon antecknat totalt 563 olika arter.

Mosslunda

Året på Mosslunda var som det brukar. Den 23 mars var vi där med föreningen och röjde i ett område där kommunens naturvårdstyrka hade varit och röjt under vintern. Orkidéblomningen var mycket riklig. Betet var bra. "Efterbetet" i den centrala fällan, blev även i år mycket bra.

Hotade växter i Skåne

Förra året fastställdes en ny rödlista över hotade arter i Sverige. Floraväxteriet som vi håller på med i Kristianstads kommun omfattar nu 73 hotade arter funna på ca 550 lokaler.

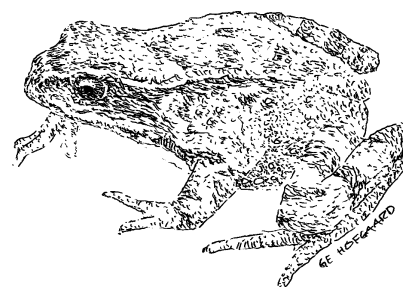
Åtgärdsprogram för bevarande av FÄLTNOCKA

Den 12 maj 1999 fastställde Naturvårdsverket åtgärdsprogrammet för bevarande av **FÄLTNOCKA** att gälla 1999-2002. I detta deltar Naturskyddsföreningen bl a med inventeringar, kontakter med markägare och arrendatorer avseende tillstånd till plantering och avtal om betesfredning tom juni varje år. Detta så att avbetning av blommarna inte sker och så att fröspridning kan ske. Dessutom skall vi genomföra uppföljning av betet och röjningsåtgärder på lokalerna. Se rapport på föreningens hemsida under Floravårdsgruppen.

STUDIECIRKLAR

Studiecirkel om våra skånska grod- och kräldjur torsdagen den 8 februari

I februari inleddes arbetet med en grodgrupp i Kristianstads kommun. Som avstamp för verksamheten fungerade Claes Andréns föredrag som nämndes ovan. Grodgruppen startade via en studiecirkel i samarbete med studieförbundet i östra Skåne. Verksamheten har även skett i nära samarbete med länsstyrelsen i Skåne och Kristianstads kommun. Samarbetet med länsstyrelse och kommun har bl a inneburit att grodgruppen haft tillgång till ett stort kartmaterial och en del äldre inventeringsresultat.

Totalt har ett 20-tal deltagare varit med på träffarna under vår och sommar. På inneträffarna behandlades i första hand ren artkunskap för att ge deltagarna kunskap att i fält kunna skilja våra grodor och paddor åt, både till utseende och läte. När groddjurens lekperiod kom igång i april flyttades verksamheten ut i markerna för att koncentreras till inventeringar i fält.

Grodgruppen har i inventeringsarbetet lagt tyngdpunkten på den i Sverige hotade strandpaddan *Bufo calamita*. Arten är sedan tidigare känd från ett stort antal lokaler inom kommunen. Vid den senaste inventeringen 1999 var dock endast 6 lokaler aktiva.

Under årets inventeringar konstaterades spel av strandpadda på 9 lokaler inom Kristianstads kommungräns. Av dessa var 3 inte kända sedan tidigare. Spelet kom igång under de sista dagarna i april i bl a Rinkaby grusgrop och runt Kolahögarna i Åhus. Området runt Kolahögarna måste anses som en av kommunens viktigaste lokaler då ca 100-150 djur fanns i detta område. Området med näst mest djur (ca 50 spelande hanar) påträffades vid en översvämmand betesmark öster om Vanneberga i Trolle-Ljungby socken. Årets inventeringar har gett ett uppskattat antalet djur på ca 250-300 djur. Ytterligare ett par lokaler tros hysa strandpadda, detta har dock ännu inte kunnat bekräftas.

Anders Hallengren

Nybörjarcirkel om botanik torsdagen den 5 april

Karin Bergendal

Nybörjarcirkel om matsvamp torsdagen den 30 augusti

Svampcirkeln bestod i år av en fulltalig och mysig cirkelgrupp av flera nationaliteter. Vi höll till i Studiefrämjandets nya lokaler nära Söderportskolan, när vi inte var ute i "bushen". Cirkeln fick en sen start, men vi hann ändå med alla moment på lite drygt två veckor!. En av kryddorna var den lilla hemlösa grå kattungen, som vi tog hand om i skogen vid N.Åsum! Den gemytliga avslutningen, med läckra svamp-rätter, ägde rum i Norretullskolans gamla hemkunskapskök.

Karin Bergendal

FÖREDRAG

Föredrag om groddjur av Claes Andrén onsdagen den 7 februari

Claes Andrén höll ett mycket uppskattat föredrag om groddjur inför ett 40-tal intresserade åhörare. Claes visade bilder och berättade om alla de 13 groddjursarter som finns i Sverige. Nio av dem är rödlistade i Sverige och vi fick också veta varför och hur arbetet bedrivs med att rädda de mest hotade arterna. Groddjuren är känsliga organismer genom att de under sin livscykel genomgår olika stadier både i vatten och på land. Groddjurens ägg är känsliga för försurning och många vatten har idag så lågt pH att äggen dör. Mer än 90 procent av våtmarksarealen i södra Sverige har dikats ut under det senaste århundradet och livsmiljöerna för groddjuren blir allt färre. Andra hotfaktorer är trafiken på våra vägar som årligen skördar många offer.

Claes presenterade groddjuren art för art med utsökt fina bilder och berättade om deras levnadsvanor och hur man känner igen dem. I Skåne finns stor och liten vattensalamander, lökgroda, klockgroda, lövgroda, vanlig padda, grönfläckig padda, strandpadda (kallas även stinkpadda), vanlig groda, åkergroda, ätlig groda och långbensgroda. Den trettonde arten är gölgroda som förekommer i Uppland.

Rödlistade groddjur som förekommer i Kristianstads kommun är bland annat strandpadda och lövgroda, arter som den nybildade grodgruppen i föreningen ska hålla uppsikt på framöver.

Claes avslutade kvällen med att visa bilder från några av hans många internationella uppdrag. Vi fick bland annat se bilder av de unika reptilerna som finns på den grekiska ön Milos. De stora hoten mot öns reptilfauna är överbete och lastbilstrafik i samband med brytning av kaolin. Ca 1000 huggormar körs över varje år av lastbilarna. Det finns högst 6000 huggormar kvar på ön idag. Claes visade också bilder på vad som händer om man blir biten av de mycket giftiga huggormarna som finns i Turkiet, bilder som manade till eftertanke. Vi fick se fantastiska bilder från Kazakstan där Claes finner helt okända arter nästan vid varje besök. Området är ca sju gånger så stort som Sverige och består av 7000 meter höga berg samt ökenområden. Vi fick bland annat se bilder av ökenvaran som kan bli över en meter lång, kobror och Claes favoritdjur ökengecko.

Christer Persson

Föredrag av Nils Lewan, onsdagen den 28 februari

Till Nils Lewans föredrag kom ett trettiotal åhörare. Det handlade om både kultur- och naturvård i godsens hägn. Nils är alltid intressant att lyssna på. Tack vare godsen och herresätena har vi givande både kultur och natur kvar från gångna tider.

Karin Bergendal

Kretsstämman och bildvisning från en resa i USA, onsdagen den 7 mars

Vid kretsstämman kunde vi konstatera att år 2000 hade givit ett ekonomiskt överskott om ca 1 249 kr vilket var glädjande mot bakgrund av det stora underskott som förväntades i budgeten. Styrelsen har skurit ordentligt i utgifterna och inkomsterna i form av gåvor och bidrag har ökat rejält. Ekonomin är nu stabil och ett stort tack riktades till alla bidragsgivare. Stämman passade på att ändra stadgarna så att Skånes Naturvårdsförbund ersattes med Naturskyddsföreningen i Skåne. I styrelsen avtackades Sam Peterson och Mikael Jönsson. Jenni Johansson och David Røjestål hälsades välkomna som nya styrelseledamöter.

Efter stämman visade Johanna Grönroos bilder från en geologisk resa i Arizona, Utah, Colorado och New Mexico. Johanna visade bland annat bilder från Grand Canyon som är 45 mil lång, 3 mil som bredast och upp till 1500 meter djup. Antalet besökare överstiger årligen 4 miljoner. Dalen har eroderats ut av Coloradofloden som kan transportera upp till 30 miljoner ton slam per dygn. I dalens botten finns svåreroderad granit och glimmerskiffer. Många berg i ökenklimatet är rödfärgade av järnoxid vilket starkt präglar landskapsbilden i trakten. Johanna visade även vackra bilder av olika typer av vulkaner, meteorkratar och förstenade skogar från Triasperioden. Vi fick också se exempel på spår efter dinosaurier som tidigare har varit talrika i trakten.

Johanna avslutade med bilder från den ökenbotaniska trädgården i Phoenix där man kan studera en mängd olika kaktusarter och fåglar som är vanliga i området.

Kvällen avslutas med gemensam förtäring av kaffe, te och utsökt goda småkakor.

Christer Persson

Föredrag om tranan torsdagen den 22 mars

Ett femtiotal intresserade samlades till vårt och Fågelklubbens föredrag om tranan. Göran Lundin från Skövde som länge studerat tranor både i Sverige och i övervintringsområdena berättade om denna intressanta fågel. Tranorna har ökat i antal och man uppskattar den svenska stammen till ca 50000 fåglar. Av dessa brukar numera ca 10000-12000 exemplar rasta vid Hornborgasjön under våren. Göran trodde att de tranor som rastar i Kristianstad flyttar öster om Vättern och alltså inte besöker Hornborgasjön. Detta kan eventuellt gå att bevisa om tillräckligt många avläsningar av färgringmärkta tranor kan göras. Under vintern flyttar de flesta svenska tranorna till Spanien, där de huvudsakligen livnar sig på holmekens ekollon. Just i år tycks dock de flesta tranorna ha stannat över vintern i Frankrike.

Den som vill veta mer om tranan hittar mycket information på: www.sofnet.org och givetvis också på Vattenrikets speciella hemsida om rastande tranor: www.vattenriket.kristianstad.se/tranor/

Christer Neideman

Föredrag om "Sveriges grod- och kräldjur, torsdagen den 25 oktober

Ett 20-tal intresserade mötte upp i Östermalmskyrkan för att då se vackra grodbilder från en av våra lokala Naturfotografer. Mikael har spenderat mycket tid på bl a Österlen för att fånga våra groddjur på bild. Mikael's fotokonst har nyligen fått ett fint erkännande då han som första Göing valdes in i organisationen Naturfotograferna. Det ljud- och bildspel som förevisades innehöll förutom grodor även orkidéer, ormar, snokar och ekoxar. Som avslutning på kvällen redovisade grodgruppen årets inventeringsresultat gällande strandpadda *Bufo calamita*. Totalt hade ca 300 djur noterats på 9 olika lokaler inom Kristianstads kommun.

Anders Hallengren

"Svalbard - öarna med de kalla kusterna", tisdagen den 6 november

Ett 50-tal personer hade sökt sig till Föreningarnas hus denna mörka november kväll, för att lyssna på den välkände fotografen och filmaren Bo Kristianssons föredrag om Svalbard. Föredraget var ett samarrangemang tillsammans med Turistföreningen, Friluftsförbundet, Karisma och Studieförbundet

Bo Kristiansson tog oss med på en båtresa runt arkipelagen Svalbard med korta stopp för landstigning. Svalbard är av ungefär samma storlek som Danmark, men det är sannolikt den enda likheten. Det som främst karakteriserar Svalbard är isen och det fantastiska ljuset. Permafrosten och den knappa nederbörden skapar mycket speciella levnadsförutsättningar för växt- och djurliv. Floran innefattar en del högalpina arter som växer tätt tryckta till marken i bergsskrevorna. Fågellivet är däremot rikt med arter som t ex. alkekungar, spetsbergsgriissor, lunnefåglar och stormfåglar.

Svalbards karaktärsart framför andra är isbjörnen - valross och ismås må ursäktas. Bo Kristiansson hade i vackra bilder fångat de praktfulla bjässarna i aktion ute på de mäktiga isarna. Vi fick njuta av bilder allt

ifrån nyfikna isbjörnar som kikade in i båten till stora hannar som slogs med de kraftiga ramarna för att vinna honornas gunst.

Carina Wettemark

STUDIEBESÖK OCH EXKURSIONER

Exkursion till Hallands Väderö, söndagen den 21 januari

En underbar dag med toppenväder för en tur till Hallands Väderö. Vi var ca 40 stycken som samlades i Torekov där vi tog båten över för att spana lite fågel eller bara njuta av naturen. Redan i Torekov observerade vi en övervintrande strandskata som spatserade omkring i strandkanten, och vidare blev det knubbsälar som såg som korvar på klipporna. Fem timmar fick vi till förfogande att fritt spendera på ön. För egen del blev det inte så mycket fågelskådande utan desto mer traskande runt ön och in i de trolska alkärren. Fick ändå se havsörnar, pilgrimsfalk, alkor och lite annat smått och gott. En underbar tur som jag hoppas få göra om en annan årstid.

Johanna Grönroos

Vinterexkursion med Christer Neideman söndagen den 4 februari

Trots den milda vintern blev det verkligen en vinterexkursion när Christer Neideman vandrade med ett tjugotal intresserade längs Skräbeåns nedre del från Nymölla ut mot havet. I ån bildades vackra isformationer som gnistrade i solen, och i trädkronorna letade grönsiskor och steglitser efter näringsrika frön. Ute vid åmynningen lyfte inte mindre än 22 gråhäger och bland björktrastarna på strandängen fanns också några starar, som inte tyckt det vara lönt att flytta. Efter kaffepaus nära ån flyttade vi oss ut mot den blåsiga hamnen vid Tosteberga. Vi hade då redan sett några unga havsörnar flyga över vid Nymölla, men här såg vi 5 örnar samtidigt och kunde njuta av en vacker flock om ca 100 salskrakar varav många snövita hanar. Sammanlagt sågs 41 fågelarter innan solen gick i moln, och vi återvände hemåt.

Christer Neideman

Uggleexkursion, söndagen den 18 mars

Tillsammans med Fågelklubben sökte vi oss till den trolska Nytebodaskogen norr om Immeln. Under ledning av Olof Jönsson och Lars Åkerman lyssnade vi först förgäves efter sparvugglor. Men när vi började fika så satte i stället pärlugglan i gång att ropa. Alla fick rika möjligheter att höra pärlugglan på nära håll! De som ville fortsätta leta ugglor körde en runda över Vesslarp, Boalt och Åbrolla upp mot Osby. Men det blev inte flera ugglor denna stjärnkla vårvinterkväll.

Christer Neideman

Exkursion till Isternäset, lördagen den 21 april

Isternäsets välhävdade strandängar visade upp sig från sin bästa sida denna strålande vårmorgon. Karaktärsfågeln framför andra, rödspoven, bjöd på uppvisning tillsammans med rödbena, storspov, enkelbeckasin och tofsvipa. Kricka, årtå, blåsand, skedand m.fl. var aktiva i vattensamlingarna och brun kärrhök spelflög över ängarna. De 40 deltagarna från naturskyddsföreningen och fågelklubben hade också turen att på nära håll få beskåda pungmes. Hans Cronert och Greger Flyckt ledde varsin grupp under vandringen på Linnérundan.

David Ståhlberg

Vårexkursion till Linderödsåsen, söndagen den 22 april

Söndagen den 22 april samlades vi i Tollarp för en vårexkursion på Linderödsåsens nordsluttning kring Klintabäcken och Klinten. Vi startade med ett besök på Maltesholm och den gamla jätteeken i Schweizerdalen. Eken är hårt ansatt av tidens tand men är fortfarande vid liv och mäter nästan 7,5 meter i omkrets i brösthöjd. Den efterlängttade och rika vårfloran på Klinten visade sig dock ligga ungefär 14 dagar framåt i tiden men tillsammans med lavexperten Ulf Arup blev det en givande vandring utmed åssluttningen. Bland annat hittade vi ett par bestånd med lunglav, en viktig signalart, då det gäller att leta efter värdefulla och skyddsvärda skogsområden. Området kring Klintabäcken innehåller nio rödlistade lavar och två mossor. Ulf Arup visade deltagarna fram till både mossorna *Dicranum fulvum* och *Loescebryum breviovstre* och till sex av lavarna; rosa lundlav, orange pudrad klotterlav, bokkantlav, bokvårtlav, liten ädellav och stiftklotterlav.

Evert Valfridsson

Lerjevallens dag, söndagen den 6 maj

Lerjevallens dag (Fast Klingheims har ett annat namn, som jag inte minns): Lerjevallens dag, årligen arrangerad och på bästa vis igångsatt av företaget Klingheims, gick av stapeln som vanligt på norrsidan av den lilla sjön nästan tre mil norr om Kristianstad. Vi som stod vid SNF-bordet vände oss till klart fel målgrupp, för de som välldes in i området var en mängd barnfamiljer. Däremot vore denna tillställning en pärla för den/dem som vill starta en Natursnokargrupp med verksamhetsområde i de här delarna av kommunen!

Karin Bergendal

Fladdermusexkursion till Torsebro, onsdagen den 16 maj

Fladdermössen lockade ca 30 st förväntansfulla exkuranter, både stora och små, denna ljumma försommarkväll. Gösta Peper från Högskolan tog oss med till Torsebro krutbruk, en säker lokal i fladdermus-sammanhang.

Med hjälp av fladdermusdetektor kunde vi lyssna på de olika arterna som vi såg fladdra förbi våra huvuden. Sammanlagt observerade vi fyra arter; stor, dvärg, nordisk och vattenfladdermus, alla med sitt eget karakteristiska läte.

Vi fick också se de fladdermusholkar som Gösta tillsammans med skolbarn från Fjälkinge byggt och satt upp i skogen runt om. Detta för att gynna bland annat den lite ovanligare trollfladdermusen som också håller till här. Sammantaget en väldigt lyckad kväll!

Johanna Grönroos

Exkursion med Natursnokarna till Maltesholm, söndagen den 20 maj

Ett trettiotal vuxna och barn samlades vid Maltesholm för att uppleva våren i den fina bokskogen som var full av blommande ramslök och månviol. Under ledning av Ola och Karin Magntorn gjorde vi bland annat "naturvävar" och tittade på spännande småkryp som fanns bland boklöven. Doften av ramslök var intensiv och vädret var fint. Det var jätteroligt att se så många nya ansikten bland exkursionsdeltagarna. Kanske får vi ännu fler Natursnokargrupper framöver.

Christer Persson

Grodexkursion, tisdagen den 12 juni

Ett 20-tal tappra mötte upp till årets grodexkursion till östra Skåne. Föresatsen var att få höra klockgroda, lövgroda och strandpadda. Första stoppet gjordes vid en av dammarna i Baldringeområdet strax söder om Fyledalen. Vid dammen fick vi uppleva ett fint spel av 10-15 klockgrodor. Färden styrdes sedan tillbaka mot Kristianstads kommun och Hallavången vid Olseröd för att lyssna på kommunen egna population av Hyla arborea (lövgroda). Kvällen var kall och vi har ju kommit en bit på året, men vi kunde ändå höra sporadiskt spel av 3-4 lövgrodor. Slutstationen för exkursionen var kolahögarna utanför Åhus. Efter en som det kändes lång väntan var det en ensam strandpadda som försökte få igång de andra, dock utan att lyckas. Efter två tafatta försök återgick även denna individ till att vara tyst. Även om spelet av lövgroda och strandpadda var dåligt lyckades vi uppnå målet för kvällen och de flesta åkte nog ganska nöjda hem genom natten.

Anders Hallengren

Ängens dag med Venestads Byalag, lördagen den 4 augusti

Ängens dag den 4 augusti firades med ett besök hos Venestads Byalag och deras slåtter på ängen i Körning. Ett tiotal medlemmar från byalaget genomförde den traditionsenliga ängsslåttern, där floran på sensommaren hade ett markant inslag av bland annat ängsskära och krissla.

Evert Valfridsson

Skogens dag, söndagen den 2 september

Kretsen var en av deltagarna vid Skogsvårdsstyrelsens "Skogens dag" den 2 september. Denna riksomfattande satsning på att presentera företagande, organisationer och föreningar med anknytning till skogen genomfördes med en välbesökt vandring längs en slinga i skogen kring Bockeboda. Representanter för kretsstyrelsen presenterade föreningen och vår verksamhet och fick därvid chansen till direktkontakt med nästan tusentalet besökare. Dessa försågs med ett exemplar av höstens verksamhetsplan och en uppmaning om medlemskap i Svenska Naturskyddsföreningen.

Evert Valfridsson

Vandring i Vattenriket, lördagen den 22 september

Vandringen ingick i de arrangemang som gjordes i samband med "I staden utan min bil". Det vill säga den bilfria dag som anordnades i många europeiska städer. Vi vandrade halva Linnérundan och hade tur med vädret. På det rejält översvämmade Isternäset låg stora flockar av framförallt bläsänder samt grågäss och kanadagäss. Över ängarna jagade några unga bruna kärrhökar och på Härlövs ängar såg vi bl a två glador och en flock steglitsor och grönfinkar, som sökte föda i tistlarna. För övrigt såg vi många trevliga växter t ex gullstånds och kalmus, samt en hoptorkad död mindre vattensalamander på Härlövsängarledens asfalt

Christer Neideman

Svampexkursion, söndagen den 30 september

Söndagen den 30 september samlades drygt 40 personer som lockats till att följa Erik Heijbel till Bockeboda och höra honom dela med sig av sin rika svampkänedom.

Uppe på Nävlingeåsen finns gynnsamma förutsättningar för svamp av olika slag. Vissa svampar är mykorrhiza-svampar och är beroende av en högre växt till ömsesidig nytta t.ex. aspopp som föredrar närheten av asp och björksopp björk.

Efter en allmän genomgång då Erik uppmanade oss att också notera platsen för olika svampar, spred vi oss ute i terrängen för att vara tillbaka efter ca en timme med våra fynd. Det blev en hel del svamp som Erik lade ut på olika papperstallrikar, pekade på de olika svamparnas uppbyggnad och karakteristiska egenskaper och namngav. Agneta hade fullt upp med att skriva namnen på cirka 40 olika arter. Det var en mycket intressant genomgång som alla uppskattade och lyssnade uppmärksamt till.

Den regniga hösten har varit gynnsam för tillgången på svamp och i lokalpressen har man kunnat läsa om fynd av sällsynta arter. Ett sådant fynd gjorde också en av dagens svampletare; vid några bokar hittade han kruskantarell, en verklig raritet! Någon hade hittat en stor blomkålssvamp och någon ett häxägg! Erik delade "ägget" och vid genomskärningen kunde man tydligt se det geléaktiga innanmätet och de väl skyddade svampanlagen. Den utvecklade svampen kallas liksvamp eller stinksvamp, *Phallus impudicus*, och någon matsvamp är den knappast. Blomkålssvampen däremot är en delikatess. En härlig svampmåltid kunde också de deltagare glädja sig åt som funnit stora mängder trattkantarell, en svamp som blivit mycket vanlig de senaste tjugo åren.

Efter avslutade svampstudier började det regna och vi kunde äta vår medhavda matsäck vid Bockebodas takförsedda utematplats. Det var en alltigenom mycket lyckad svampexkursion med en mycket uppskattad ledare.

Birgitta Vallgren

World Bird Watch Day vid Äspet, lördagen den 6 oktober

Tyvärr sammanföll denna dag med milt och dimmigt väder och dålig sikt. Trots detta lyckades Patrick Olofsson tillsammans med åtta besökare se fyrtio olika fågelarter.

Christer Neideman

Evighetsträdexkursion, söndagen den 14 oktober

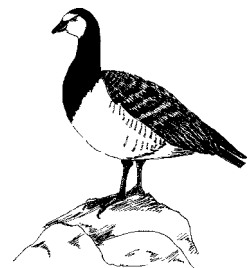
Som ett led i en extra satsning på att inventera evighetsträd inom kretsens verksamhetsområde genomfördes en exkursion till Ilnestorp på Linderödsåsen söder om Tollarp söndagen den 14 oktober. Evighetsträden - i synnerhet lövträden - har en stor betydelse för bevarandet av mångfalden i vår natur. De gamla - en del mer eller mindre ihåliga - jätteträden måste ges förbättrade chanser/möjligheter att fortleva. Viktigt är också att leta upp de möjliga efterträdare, som finns i området, eftersom det ju vanligtvis rör sig om flerhundraåriga omloppstider, när man handskas med de här träden. Tillsammans med berörda markägare ska vi försöka att leta upp och registrera evighetsträden och deras efterträdare och - inte minst viktigt - skapa bästa möjliga förutsättningar för deras överlevnad.

Vid vandringen träffade vi först på en ca 80-årig ek med den redan nu aktningvärda omkretsen av 382 cm, och ett par bokar med brösthöjdsdiametrarna 328 respektive 293 cm. Vidare en lind med 390 cm omkrets. Dagens cloue blev dock en gammal ask vars diameter uppmättes till 515 cm - enligt tillgängliga uppgifter den för närvarande största asken i Skåne. Förhoppningsvis ska de kommande inventeringarna av evighetsträd bli en lika viktig och lyckad del i kretsens arbete som Floravårdsgruppens och grodväktarnas insatser.

Evert Valfridsson

Gåsexkursion söndagen den 18 november

Detta samarrangemang med fågelklubben leddes av Christer Neideman och Ulf Jungbeck. Ulf samordnar fågelklubbens gåsräkningar och viste därför att de flesta gässen fanns i Tostebergatrakten. Men vi började med att besöka det gamla fågeltornet i Äspet för att beskåda en raritet: I lagunen simmade en brednäbbad simsnäppa och sökte föda tillsammans med en grupp kniponor och en liten skrattnäsflock. De dykande kniporna virvlade förmodligen upp småkryp till ytan, som måsarna och simsnäppan sedan försåg sig med.

När vi stört kosan mot Tosteberga möttes vi av stora flockar flygande gäss. Vi såg framförallt tusentals sädgäss, varav många på nära håll. I gåsflockarna såg vi också en del blåsgäss och åtskilliga hundra vitkindade gäss. En gammal havsörn satte sig majestätiskt i en stor ek, och när vi kom ut mot Tosteberga hamn fick vi dels se ytterligare två gåsarter: prutgås och grågås.

Dels kunde vi förutom av kaffepausen njuta av åtminstone ytterligare 4 havsörnar som höll till ute på öarna.

Christer Neideman

Annandagjulpromenad onsdagen den 26 december

Vi samlades ca 70 personer vid Norra Lingenäset i klart och kallt väder och med några centimeter snö på marken. Christer Neideman visade med hjälp av kartor från 1800-talet hur området har förändrats fram till idag. Araslövssjön har krympt pga invallningar och vuxit igen beroende på övergödning och som en bieffekt av att Helgeåns ränna muddrades på 1940-talet. I dag finns i området två naturreservat: Norra Lingenäset en rik ängslövskog som domineras av ek och hassel och Fredriksdalsviken - ett våtmarksområde som nu åter betas och sköts för att gynna fågellivet. Vi väntar på att det tredje och större naturreservatet Näsbyfält bildas, så att även Södra Lingenäset blir skyddat. Vi provgick denna gång Kristianstads Vattenrikets blivande vandringsled längs östra stranden av Araslövssjön. När vi kom till fågeltornet vid Norra

Lingenäset kunde vi studera två havsörnar, en gammal och en ung, som satt stilla i en trädkrona på Tärnön. När vi senare stod vid Näsbybornas gamla tvättplats vid Södra Lingenäset flög en av örnarna söderut över sjön med långsamma vingslag. När vi vandrat genom Södra Lingenäset och kom ut på den strandäng som nyligen röjts utanför Aludden såg vi en havsörn, som satt ensam långt ut på isen. Någon minut senare satt det två örnar, sedan tre och till slut fyra havsörnar på isen. Det gick att se att åtminstone två hade vit stjärt och alltså var utfärgade, dvs minst 5 år gamla. När vi nådde de gamla barackerna vid Aludden stod grindarna öppna och det rök hemtrevligt ur en gammal vedspis. Vi hälsades välkomna av Kristianstads Drottningodlingsklubb som åtagit sig att grilla korv och värma glögg så att vi på ett värdigt sätt skulle kunna fira avslutningen av Naturskyddsföreningen i Kristianstads åttionde verksamhetsår ! Eftersom det var ont om småfåglar i markerna och sjön var helt frusen blev antalet sedda fågelarter litet (ca 10 arter), men å andra sidan har vi sällan sett 4 havsörnar samtidigt vid Annandagspromenaden !

Christer Neideman

ANDRA AKTIVITETER

Allmänhetens miljöforum onsdagen den 12 september

Är alternativa drivmedel ett alternativ ?

Denna informationskväll var ett samarrangemang med Allmänhetens miljöforum med Jan Danielsson som uppskattad inledare och "moderator". Bo Walter berättade om hur stor bränslebesparing man kan göra genom "ecodriving". Genom att köra på rätt sätt: inte koppla ur i onödan, hoppa över treans växel vid acceleration mm kan privatbilisterna spara 10-15% och tunga fordonsförare upp till 20%. Roland Nilsson från Sydgas redogjorde för fördelarna med biogas. Vid en storskalig användning skulle ca 20% av trafiken kunna köras på detta rena och förnyelsebara bränsle. Malte Sandberg miljöchef och f d racerförare från Växjö visade Sveriges enda officiella etanolbil - en ombyggd "chipstrimmad" Volvo. Etanol kan enkelt blandas in i all bensin och skulle då direkt kunna minska trafikens utsläpp av fossil koldioxid med ca 10%. Peter Bäckström från Sunride berättade om elbilarnas många fördelar och ansåg att ett genombrott för elbilarna är nära. Sissi Sturesson från Krinova presenterade hybridbilen Toyota Prius, som drivs av en kombination av el- och bensinmotor. Efter en uppskattad fika på Ingegerd Rosborgs nybakade bröd (bakat på nymalt mjöl) avslutade vi med en livlig paneldebatt om de olika alternativens förtjänster och eventuella svagheter. Sammanfattningsvis: Det finns goda möjligheter att ersätta de fossila bränslena i våra fordon !

Christer Neideman

Handla miljövänligtveckan, tisdagen den 2 oktober

Föreläsning om naturbeteskött

Under "Handla miljövänligtveckan" inbjöd kretsen till en sammankomst, där Ola Jennersten från Världsnaturfonden i Sverige berättade om WWF-kampanjen för naturbetesmarkskött. Stora delar av den gamla jordbruksmarken håller på att växa igen och många djur och växter löper stor risk att försvinna. I arbetet med att försöka motarbeta detta skeende har de svenska bönderna och deras betesdjur en viktig roll. Tanken är att förmå djurhållarna att ha sina kreatur på de naturbetesmarker, som finns kvar i landet, och därmed få en möjlighet att hålla denna naturtyp vid liv. Köttet från dessa djur säljs via ICA-handlarna med naturbetesmarksfordelarna som speciellt lockbete/försäljningsargument.

Evert Valfridsson

Allmänhetens miljöforum onsdagen den 7 november

Vem bestämmer över dina inköp ?

Även denna diskussionskväll var ett samarrangemang med Allmänhetens miljöforum.

Gunilla Jarlbro, forskare från Lunds Universitet, berättade om reklamens påverkan på barn och även på oss andra. Speciellt TV-reklam har kraftfull effekt och barn upp till en viss ålder förstår inte reklamens avsikt, dvs att den inte är en objektiv konsumentupplysning. Detta är en omdiskuterad fråga och det finns starka krafter som argumenterar för att de relativt stränga nordiska reglerna ska liberaliseras. Intressant är att barn som lärt sig inse att "vuxenreklam" inte är opartisk, ofta ändå tycker att reklam om leksaker är intressant konsumentupplysning.

Anders Wetterling, miljöchef på Stora-Enso Nymölla, redogjorde för hur pappersindustrin från början endast reglerades av krav från lagstiftning och myndigheter. Men på 1980-talet uppmärksammades miljöriskerna med klorblekningen, och ett starkt konsumenttryck gjorde att Nymölla som näst första pappersbruk avvecklade användningen av ren klorgas år 1987. Även användningen av klordioxid avvecklades år 1993 efter att bl a Naturskyddsföreningen, Greenpeace och tyska tidningskoncerner engagerat sig i frågan.

Ted Bergström berättade om hur Hemköp systematiskt arbetat för att få högre kvalitet och ta hänsyn till etik och ekologi. Hemköp har sedan 1993 endast sålt svenskt kött och subventionerat under lång tid ekologisk mjölk, så att den kunde säljas till samma pris som standardmjölk.

Kvällen avslutades med livlig diskussion !

Christer Neideman

MILJÖVÅRD

E22 Gualöv-Fjälkinge

Föreningen har i ett yttrande förordat 0+ eller 0++ -alternativen, eftersom de tre alternativen Norr, Mitt och Syd ger betydligt större nya ingrepp i landskapet, och dessutom är klart sämre ur trafikekonomisk synvinkel. När det gäller anslutningsvägarna mot Åhusvägen (väg 118) finns mycket stora skillnader mellan de olika alternativen. Föreningen anser att utan tvekan bäst är det kortaste alternativet "Viby". De övriga alternativen ger betydligt större intrång i landskapet.

E22 förbi Linderöd och Tollarp

Föreningens yttrande om denna sträcka innebär att vi inte anser att det finns tillräckligt stor trafik för att motivera motorvägsbygge och nydragning av väg genom obrutet landskap. Föreningen anser i stället att en bättre och säkrare väg kan åstadkommas genom att befintlig väg utnyttjas och förbättras i största möjliga utsträckning. Tyvärr beslöt dock Vägverket under hösten att satsa på en ny vägdragning enligt alternativ A dvs från "folkvagnskurvan" vid Sätaröd rakt ut på slätten norr om Tollarp i riktning mot Vä.

NATURVÅRD

Kristianstads Vattenrike

Föreningen har liksom tidigare varit representerad i samrådsgruppen för naturvård i Kristianstads vatten-

rike genom Christer Neideman. Under året invigdes det nya naturreservatet vid Herkulesviken och arbetet för att göra Kristianstads Vattenrike till ett "Biosfärreservat" har startat på allvar.

Restaurering i Äspet

Under vintern genomfördes en restaurering av vattenområdena i den yttersta delen av "Äspet-lagunen". Arbetena bekostades av Åhus hamn och genomfördes på ett bra sätt av NCC efter önskemål från vår förening och Nordöstra Skånes Fågelklubb i samband med att inseglingsrännan till hamnen breddades. Att restaureringen var framgångsrik visas av att ovanligt många vadare rastat under året (bl a 1300 storspovar den 23 april) och av att två kullar skärfläckeungar blev flygga inom det restaurerade området.

Storkprojektet

I ledningsgruppen för storkprojektet sitter bl a Christer Neideman och Johanna Grönroos som representanter för Naturskyddsföreningen. Liksom 1999 och 2000 häckade i år den vilde storkhanen tillsammans med en projekthona på taket i Viby. Häckningsresultatet blev tre flygga ungar. Ett storkpar som släpptes ut från ett mobilt hägn vid Pulken försökte häcka på en skorsten vid Sjögård, men ungarna dog tyvärr. Storkparet stannade kvar vid boet under resten av året.

Utfodring av övervintrande örnar

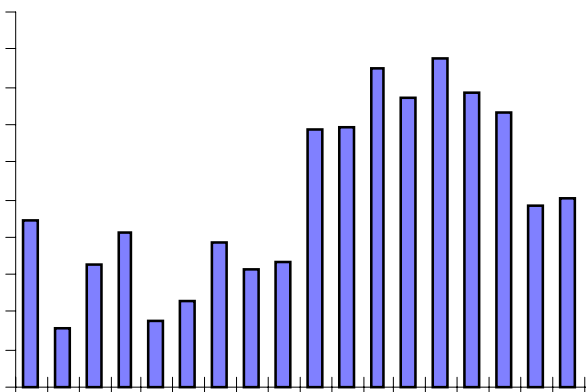
Föreningen har liksom tidigare haft två åtlar (utfodringsplatser) under vintern. Åteln i Kristianstads Vattenrike har skötts av Christer Neideman och Patrik Olofsson, medan Lars Jarnemo har matat vid kusten. Utfodring har skett två gånger i veckan från sista veckan i december 2000 till sista veckan i februari 2001. Tilläggas kan att havsörnarna under hösten 2001 har synts både tidigare och i större antal än vanligt. En ny utfodringssäsong inleddes i mellandagarna 2001.

Flyttning av duvhökar

Föreningen har genom Erik Schönbeck och Christer Neideman medverkat vid förflyttning och ringmärkning av duvhökar, som fångats i samband med fasanuppfoärdning i Kristianstadstrakten. Antalet ringmärkta duvhökar framgår av diagrammet:

Antalet ringmärkta duvhökar under år 2001 var 91 varav 68 hanar och 23 honor. Antalet fångade duvhökar har ökat något, men är fortfarande klart mindre än under toppåren 1989-1995. Samtidigt har 30 ormvråkar, 1 glada, 1 brun kärrhök och 3 kattugglor.

öä

INFORMATIONSTEKNIK

Styrelsen har under verksamhetsåret sparat portokostnader genom att använda e-post på för intern kommunikation. Våra sidor på Internet har utnyttjats väl av allmänheten och styrelsen har fått in ganska mycket information och frågor via kretsens e-postadress.

Styrelsens mötesprotokoll har även i år lagts ut på nätet vilket har varit uppskattat av medlemmarna som kan följa vad som avhandlas på styrelsemötena. Årsberättelsen finns även i år tillgänglig på nätet istället för att skickas ut i samband med vårprogrammet. Förfarandet innebär stora besparingar i tryck- och portokostnader.

De i särklass mest besökta sidorna är de som berör artobservationsnätet. Där har det lämnats mycket rapporter om fynd av rödlistade arter, framför allt om groddjur. Inläggen har varit mycket intressanta och ibland kryddade med en hel del humor som stimulerar till ytterligare inventeringsinsatser och därmed nya, intressanta fynd. Rapportörerna har möjlighet att skicka in bilder av sina fynd för artbestämning vilket resulterat i att vi har fått en mycket tillförlitlig dokumentation av fynden och en helt unik bildsamling på rödlistade arter. Fynden blir ju dessutom lättillgängliga för vetenskaplig forskning och för våra myndigheter som arbetar med naturvård och artskydd. I år hoppas vi att rapporteringen ska bli bredare och av mera allmän karaktär. Fynd av rödlistade arter är alltid värdefulla men rapporter om till exempel årets första blommande vitsippa eller vårlök, den första sädesärlan eller tranan är också av stort intresse för alla.

Under året har vi haft besök av ett par tusen datoranvändare på våra sidor. Räknaren har hittills varit inställd på att endast räkna de första besöket av respektive användare. Från den 1 januari 2002 har räknaren ändrats så att den istället noterar samtliga besök som görs på våra sidor. Antalet besök beräknas stiga kraftigt under 2002, inte minst mot bakgrund av att Floravårdsgruppen kommer att lägga ut information på sidorna under året.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I SKÅNE

Christer Neideman har varit styrelseordförande och Johanna Grönroos styrelseledamot i länsförbundet. Kretsen var väl representerad vid länsstämman i Höör lördagen den 28 april.

Kristianstad i mars 2002

För styrelsen

Christer Neideman
Ordförande

Christer Persson
Sekreterare

Den sällsynta och fridlysta bokskogslöparen upptäcktes av Linné och finns fortfarande kvar i Forsakarsravinen

Foto: Boris Berglund

**Naturskydds
föreningen**